

Sygn. akt III KK 200/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący)

SSN Paweł Wiliński

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Anna Janczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej,
w sprawie **M. W.**

oskarżonego z art. 107 § 1 k.k.s.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 3 września 2020 r.,

kasacji, wniesionej przez oskarżyciela publicznego -Urząd Celno - Skarbowy w O.
od wyroku Sądu Okręgowego w E.

z dnia 17 maja 2018 r., sygn. akt VI Ka (...)

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w E.

z dnia 22 stycznia 2018 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w E. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w E. z dnia 22 stycznia 2018 r. (sygn. akt II K (...)) M. W. został uznany winnym przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 k.k.s., za które wymierzono mu karę 200 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 100 złotych.

Wyrok ten został zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego w E. z dnia 17 maja 2018 r. (sygn. akt VI Ka (...)) w ten sposób, że uchylono zaskarżony wyrok w pkt. IV w całości i na podstawie art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. umorzono postępowanie karne przeciwko M. W.

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację wniósł Naczelnik Urzędu Celno-Skarbowego w O., zarzucając przedmiotowemu wyrokowi:

„ 1. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. i art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w związku z art. 113 § 1 k.k.s. polegające na błędnym przyjęciu, iż zaistniała ujemna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej, gdyż oskarżony M. W. został wcześniej prawomocnie skazany za czyn, będący elementem czynu ciągłego przypisanego mu prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 3 kwietnia 2017 r., sygn. akt II K (...), prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 26 października 2017 r., sygn. akt II K (...), prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. . z dnia 5 lipca 2017 r., sygn. akt II K (...). w sytuacji gdy oskarżony nie został prawomocnie skazany w warunkach określonych w art. 6 § 2 k.k.s. w związku z art. 107 § 1 k.k.s., albowiem czyn zarzucany oskarżonemu w niniejszej sprawie nie tożsamy z czynami, za które został skazany ww. wyrokami, z uwagi na fakt, że czyn ten został popełniony w innych miejscach i miejscowościach, dotyczył innych urządzeń do gry oraz zachodziły inne istotne różnice, a tym samym nie było prawnej przeszkody do orzekania w przedmiocie odpowiedzialności karnej skarbowej oskarżonego, za czyny zarzucane mu w akcie oskarżenia,

2. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 6 § 2 k.k.s. w związku z art. 107 § 1 k.k.s. polegające na uznaniu, iż art. 6 § 2 k.k.s. obejmuje swą treścią normatywną i znajduje zastosowanie do przestępstw trwałych/wieloczynowych, do których należą czyny zabronione spenalizowane w art. 107 § 1 k.k.s.,

3. *rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 632 pkt 2 i art. 634 k.p.k. w związku z art. 113 § 1 k.k.s. polegające na błędnym przyjęciu, iż zaistniała podstawa do obciążenia kosztami procesu odnośnie M. W., Skarbu Państwa w pkt II sentencji wyroku sądu odwoławczego, w sytuacji, gdy oskarżony M. W. nie został prawomocnie skazany w warunkach określonych w art. 6 § 2 k.k.s. w związku z art. 107 § 1 k.k.s., a tym samym nie było prawnej przeszkody do orzekania w przedmiocie odpowiedzialności karnej skarbowej oskarżonego, za czyny zarzucane mu w akcie oskarżenia i skutkiem czego nie było podstaw do umorzenia postępowania w oparciu o art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. i art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w związku z art. 113 § 1 k.k.s.”*

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w E. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się zasadna.

Zasadnie wskazano w zarzucie 2 kasacji, co znajduje oparcie w ugruntowanej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, iż instytucja czynu ciągłego przewidziana w art. 6 § 2 k.k.s. nie może być stosowana do przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 k.k.s. (por. wyrok z dnia 5 grudnia 2018 r., V KK 399/18). Wynika stąd, że warunki uznania wielości zachowań za jedno przestępstwo „urządzania” lub „prowadzenia” gier hazardowych z art. 107 § 1 k.k.s. powinno zostać odtworzone na gruncie tego właśnie przepisu.

Sąd odwoławczy, co wynika z uzasadnienia wyroku, analizując czy wystąpiła w sprawie powaga rzeczy osądzonej odwołał się do konstrukcji i normatywnych konsekwencji stosowania art. 6 § 2 k.k.s. (s. 4 uzasadnienia). Naruszenie prawa materialnego związane z powyższym postąpieniem ma specyficzny charakter, gdyż, odwołanie się do konstrukcji czynu ciągłego wyznaczyło Sądowi zakres określonych ustaleń faktycznych, związanych ze sposobem działania oskarżonego, prowadzących Sąd odwoławczy do wniosku, że zarzucony temu oskarżonemu czyn w istocie był już przedmiotem wcześniejszego prawomocnego rozstrzygnięcia. Sąd zastosował art. 6 § 2 k.k.s. nie jako podstawę własnego rozstrzygnięcia o

zachowaniu zarzuconym w sprawie, ale przyjął go jako swoistą definicję normatywną, przesądzającą o wielości zachowań i konsekwencjach ich uprzedniego osądzenia. W ten sposób Sąd odwoławczy stosował w istocie prawo materialne, mimo, iż nie stanowiło wprost podstawy orzeczenia.

Sąd zgodnie z dyrektywą art. 8 k.p.k. samodzielnie rozstrzyga, czy np. zachowanie będące przedmiotem postępowania zostało już osądzone w innym postępowaniu, analizując z urzędu wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Przyjęta w poprzednim postępowaniu kwalifikacja prawna, może co najwyżej stanowić wskazówkę do wnioskowania o przedmiocie orzekania we wcześniejszym postępowaniu. Nie wiąże jednak innych sądów karnych. Bowiem dla ustalenia, czy zachodzi powaga rzeczy osądzonej, znaczenie ma wyłącznie opis czynu, a nie jego prawna kwalifikacja.

Badając z urzędu, czy nie zachodzi sytuacja powagi rzeczy osądzonej, sąd samodzielnie ustala, czy spełnione zostały przesłanki ciągłości lub wieloczynowości, mając na względzie opis czynu, będący przedmiotem wcześniejszego postępowania i – o ile to konieczne – dokonując niezbędnych ustaleń faktycznych w zakresie znamion warunkujących przyjęcie ciągłości lub wieloczynowości.

W zaskarżonym orzeczeniu Sądu odwoławczego wskazano, że M. W. przed wydaniem wyroku przez Sąd I instancji był kilkakrotnie prawomocnie skazany za czyny ciągle kwalifikowane z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s., a jak wynika z uzasadnienia wyroku (s. 5 uzasadnienia) sąd uznał się związany tak zakwalifikowanymi rozstrzygnięciami. Odwołując się bowiem do tej kwalifikacji prawnej i wynikających z niej przesłanek „ciągłości”, doszedł następnie do wniosku, że zachowanie będące przedmiotem oceny w prowadzonym przed tym sądem postępowaniu należy do czynu ciągłego, za którego popełnienie M. W. został już skazany wyrokami innych sądów (s. 5-6). Sąd wskazał bowiem, że „istotą wszystkich tych zachowań było wykorzystanie przez niego tej samej sposobności, wynikającej z prowadzenia określonego typu działalności gospodarczej, polegającej na urządzaniu gier na automatach, w ramach tych podmiotów.” (s. 5 uzasadnienia).

Tymczasem Sąd odwoławczy powinien samodzielnie ocenić, czy faktycznie opisy czynów przypisanych M. W., a ujętych w poprzednich wyrokach, dają

podstawę do stwierdzenia, że zachowanie będące przedmiotem postępowania przed tym Sądem, stanowi element jednego czynu zabronionego z art. 107 § 1 k.k.s. W tym celu Sąd musi zrekonstruować warunki, jakie na gruncie tego przepisu decydują o uznaniu wielości zachowań za jedno przestępstwo skarbowe z art. 107 § 1 k.k.s, co oczywiście nie wyklucza posiłkowego odwoływania się do innych regulacji odnoszących się do prawnej jedności czynu, w tym do art. 6 § 2 k.k.s.

Nie przesądzając rezultatów tej oceny, należało uchylić zaskarżony wyrok i sprawę przekazać do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w E.. W ponownym postępowaniu Sąd będzie zobowiązany do oceny tego, czy istotnie spełnione są kryteria prawnej jedności czynu z art. 107 § 1 k.k.s. w odniesieniu do zachowań będących przedmiotem postępowania przed tym sądem oraz objętych wcześniejszymi wyrokami innych sądów, o których ten pisze w uzasadnieniu w sprawie niniejszej, odnosząc się w tym zakresie do aktualnego orzecznictwa sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego. Ponadto badając kontekst zapadłych już wobec oskarżonego wyroków skazujących Sąd może rozważyć także zasadność skorzystania z mechanizmu przewidzianego w art. 11 k.p.k.